

ПУТІВНИК УСЕСВІТНІМ ДНЕМ ГІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Мене звать _____

і я хочу бути гідною людиною!

21 листопада - 9 грудня 2019 року

#gdignityukraine

ЗМІСТ ПУТІВНИКА

Крок 1. ГІДНІСТЬ НА ПЕРШИЙ ПОГЛЯД	3
1.1. Уявіть світ, у якому Ви хотіли б жити	3
1.2. Якою може бути гідність?	9
Крок 2. ГІДНІСТЬ У ДІЇ!	11
2.1. Гідність щодня	11
2.2. Як ми можемо зупинити корупцію?	14
2.3. Як можна захистити права людини, написавши листа?	22
2.4. Посилюємо роль жінок у суспільстві.....	24
2.5. Струни взаємозалежності	25
2.6. Уроки усної історії	27
2.7. Безпека в інтернеті	28
Крок 3. ГІДНІСТЬ У МОЇЙ ІСТОРІЇ	30
3.1. Моя історія про гідність	30
3.2. Що подивитися? Що почитати?	31
Крок 4. МОЄ ГІДНЕ МАЙБУТНЄ	32
4.1. Гідність не можлива без	32
4.2. Мій лист у майбутнє	35
Основні принципи гідності	36

Крок 1. ГІДНІСТЬ НА ПЕРШИЙ ПОГЛЯД

1.1. Уявіть світ, у якому Ви хотіли б жити

Зупинка 1. Закрийте очі та уявіть таку ситуацію:

Ви ще не народилися, але вже ось-ось народитеся. Ви ще не знаєте, частиною якої сім'ї станете, у якій країні будете жити, які матимете фізичні та інтелектуальні здібності, чи народитеся Ви хлопчиком або дівчинкою, багатими чи бідними, здоровими чи хворими, у зоні чи поза зоною конфлікту, фізично у безпеці чи ні тощо. Пофантазуйте кілька хвилин, уявіть, у який світ Ви прийдете.

Тепер коротко занотуйте в таблиці різні аспекти того життя, яке Ви уявили.

Якої Ви статі?	Якої Ви раси?	Чи достатньо у Вас їжі? Яка вона?	Чи маєте Ви свободу думки і слова?

Яку маєте освіту ?	Чи відчуваєте Ви рівність ?	Яка у Вас ситуація з водою ?	Чи доступні Вам технології / інтернет ?
Як забезпечується охорона здоров'я ?	Якою мірою Ви у безпеці ?	Чи є у Вас житло / дім ?	Чи відчуваєте Ви співпереживання / співчуття від інших людей ?
Чи сповідуєте Ви якусь релігію ? Якщо так, то яку?	Чи маєте Ви доступ до правосуддя ?	Чи маєте Ви гроші ? Скільки? Звідки?	Які природа і довкілля там, де Ви народитеся?

Зупинка 2. А тепер уявіть, що Ваш клас – це цілий світ. Отже, Ви народилися в такому світі.

СТАТЬ: Половина з вас – дівчата, половина – хлопці.

ГРОШІ: Одна людина серед вас має статок понад мільярд доларів. Ще одна – є комфортно заможною і має 750 000 доларів США (19 млн. грн). Ще 20 % мають від 10 000 до 100 000 доларів США (від 250 000 до 2 500 000 грн). 50 % мають менше 2 200 доларів (55 000 грн). Решта мають від 2 200 до 10 000 доларів США (від 55 000 до 250 000 грн).

ОСВІТА: 85 % з вас можуть читати та писати. Решта – не можуть. 7 % мають вищу освіту. Решта не мають.

ЖИТЛО: 80 % з вас мають житло. Решта – ні.

ЇЖА: Одна особа серед вас вмирає від голоду. Ще 10 % недоїдають. 40 % мають зайву вагу. Ще 15 % страждають на ожиріння. Решта (лише 35 %) мають нормальну вагу.

ВОДА: 10 % з вас не мають доступу до безпечної та чистої води. Усі інші мають.

КОНТИНЕНТ: 60 % з вас живуть в Азії, 15 % – в Африці, 10 % – у Європі, 10 % – у Латинській Америці та в Карибському регіоні, 5 % – у Північній Америці.

БЕЗПЕКА / НЕСТАБІЛЬНІСТЬ: 30 % з вас живуть у країнах, які розпадаються, потерпають від насильства та конфліктів. Інші – у відносній безпеці.

ІНТЕРНЕТ: 50 % з вас не мають доступу до інтернету. Решта мають.

Джерело: Credit Suisse Global Wealth Database.

Зупинка 3. Ми всі можемо бути дуже різними, і жити неоднаковим життям, проте нас об'єднує одна важлива річ – наш спільний дім, планета Земля.

Перегляньте короткий мультфільм про Цілі сталого розвитку ООН, які спільно визначені для покращення життя на планеті, та обговоріть його з друзями.

Анімація про Глобальні цілі, <https://youtu.be/dKdOh8O8RCg> Ресурс →

Позначте, які зі згаданих у відео проблем найбільш гостро постають у тому місці, де Ви мешкаєте:

☐ зміна клімату	☐ бідність
☐ забруднення атмосфери	☐ нерівність
☐ забруднення відходами	☐ брак доступу до якісної медицини
☐ недостатність чистої питної води	☐ ускладнений / недостатній доступ до якісної освіти
☐ неможливість харчуватися здоровими продуктами	

А які ще проблеми є у вашій громаді, населеному пункті? Допишіть чи домалюйте. Поміркуйте, що б такого Ви могли зробити – самі чи з друзями, рідними, школою, аби наблизити вирішення цих проблем? Для тих, хто матимуть найпродуктивніші ідеї та втілюватимуть їх у життя, *Програма розвитку ООН в Україні* має подарунки!

Зупинка 4. Чи чули ви котресь із цих імен: Хокон, Тенцзін, Грета? Саме так звать трьох гідних людей, із якими ми хочемо Вас познайомити.

Хокон – кронпринц Норвегії і людина, яка заснувала відзначення Усесвітнього Дня Гідності. І ось із чим він звертається, у тому числі, й до Вас.

Звернення кронпринца Хокона до учасниць/-ків Усесвітнього Дня Гідності, Ресурс → <https://youtu.be/NTrW-sVKsZc>

Тенцзін Г'яцо – XIV Далай-лама, духовний лідер Тибету, лауреат Нобелівської премії миру, який усе своє життя допомагає людям залишатися людьми та дбати про спільний дім. У короткому відео він звертається до Вас – людини, від якої також залежить майбутнє.

Звернення Далай-лами до молоді, <https://youtu.be/rTJZvHPamNc> Ресурс →

Грета Тунберг – 16-річна екоактивістка зі Швеції, засновниця «шкільних кліматичних страйків», до яких приєднуються сотні тисяч людей в усьому світі. Дізнайтеся, що саме сказала Грета на Кліматичному саміті ООН у Нью-Йорку цього року.

Звернення Грети Тунберг до лідерів держав, <https://youtu.be/yXw1F5UneWU> Ресурс →

Що у словах цих людей відгукнулося Вам найбільше? Занотуйте у будь-який спосіб (словами, схематично чи малюнками) – що саме з їхніх звернень і настанов Ви хотіли б узяти у своє життя?

A large empty rectangular box with a dotted border, intended for notes.

1.2. Якою може бути гідність?

Зупинка 5. Розгляньте зображення та виберіть собі 1-2, які сподобалися найбільше.

Колекція метафоричних світлин, <http://bit.ly/2i9hr0U>

Ресурс →

Використовуючи картинку як символ / натяк, подумайте – як Ви розумієте слово «гідність»? Запишіть чи замалюйте свої думки.

A large, empty rectangular box with a dotted border, intended for students to write or draw their thoughts on the word "dignity".

Зупинка 6. Створіть «хмаринку смислів», записавши усі ключові слова, які Ви використали, щоб з'ясувати, із чого складається, на Вашу думку, гідність.

Створіть спільну «хмаринку смислів» усі разом.

Зупинка 7. Очевидно, що наша гідність взаємопов'язана з гідністю інших людей. Але що означає – шанувати чийсь гідність? Ось як у десяти кроках пояснює це *Донна Хікс, докторка Гарвардського університету*, відома й авторитетна в темі гідності. Поміркуйте й позначте – що з цього Ви робите, а що ні. Чому?

КОЛИ Я ШАНУЮ ЧИЮСЬ ГІДНІСТЬ, ТО Я:

- 1) приймаю **особистість та ідентичність** людини і даю їй свободу виявляти себе такою, як вона є, без страху бути засудженою,
- 2) визнаю **унікальні якості** людини, її таланти й спосіб життя і ціную її заслуги, внесок, ідеї та досвід,
- 3) даю відчуття, що визнаю все **побачене й почуте** людиною, реагую на її занепокоєння та те, що їй довелося пережити,
- 4) залучаю до спільноти / компанії, допомагаю людині **почуватися її частиною**,
- 5) допомагаю людині **почуватися в безпеці** – як фізично, так і емоційно, захищаючи від страху ганьби чи приниження,
- 6) ставлюся до людини справедливо, **без упередження та нерівності**,
- 7) даю людині відчуття **свободи та незалежності**, допомагаю їй відчуття надії та можливості,
- 8) шукаю розуміння та даю людині можливість пояснити свій **досвід та перспективи**,
- 9) допомагаю людині здобути **користь від сумнівів**, починаючи з того, що вона має хороші мотиви та діє цілісно,
- 10) вибачаюсь і **несу відповідальність**, якщо порушую гідність людини, беру на себе зобов'язання змінити шкідливу, негідну поведінку.

Крок 2. ГІДНІСТЬ У ДІІ!

2.1. Гідність щодня

Зупинка 8.

Чи Ви вже знаєте *Міністерку освіти і науки України Ганну Новосад*? У цьому спеціальному відео вона ділиться з Вами власною історією про гідність.

Звернення Г. Новосад до учасниць/-ків Усесвітнього Дня Гідності, <https://youtu.be/SGHgszAklzc> Ресурс →

Вам уже, мабуть, відомо, що в Україні є особа, яка забезпечує дотримання Ваших конституційних прав, поки Вам не виповниться 18 років? Ця людина – *Уповноважений Президента України з прав дитини Микола Кулеба*. І у цьому спеціальному відео він звертається також саме до Вас!

Звернення М. Кулеби до дітей і молоді, <https://youtu.be/AfFZwT0kGMQ> Ресурс →

Напевне, Ви не раз бачили на екрані телевізора відому *телеведучу «1+1» Наталію Мосейчук*? А ось відео, у якому вона закликає дітей, молодь і дорослих привернути увагу до теми гідності та розповідає свою історію про гідність.

Звернення Н. Мосейчук з нагоди Дня Гідності, <https://youtu.be/9jfJZKLGfV8> Ресурс →

Зупинка 9. А як Ви думаєте, у чому виявляється гідність у нашому повсякденному житті? Які гідні вчинки – «маленькі» чи «великі» – Ви здійснюєте чи спостерігаєте щодня? Занотуйте стільки варіантів, скільки придумаєте чи захочете :)

1.

2.

3.

4.

5.

...

2.2. Як ми можемо зупинити корупцію?

Зупинка 10. Чи є серед кола Ваших знайомих хтось, хто будує космічні літаки? Уважайте, тепер є! Раз Ви берете участь у Всесвітньому Дні гідності, Вашим товаришем стає *англійський підприємець Річард Бренсон (Richard Branson)*, засновник корпорації Virgin Group та проекту Virgin Galactic, що розробляє літак для космічного туризму VSS Unity класу SpaceShipTwo. Річард також написав чимало книжок та повсюдно виступає на підтримку України, зокрема був головним спікером на Forum One Ukraine, одному з найбільших бізнес-форумів Центральної та Східної Європи.

Спеціальне звернення Р. Бренсона до Дня гідності 2019 (англ.),

Ресурс →

<https://bit.ly/2NNdXQM>

І що б він хотів по-товариськи обговорити з Вами, так це те, як пов'язані між собою такі поняття і явища, як гідність, доброчесність, корупція. Прочитайте звернення Р. Бренсона та потім занотуйте свої думки.

«За свої майже п'ять десятиліть у бізнесі я говорив про багато важких питань, до яких я не байдужий – від варварської та нелюдської практики смертної кари до важкого становища мільйонів біженок/-ців в усьому світі; від непотрібної криміналізації та маргіналізації людей, які вживають наркотики, до сумного стану загальних прав людини у багатьох частинах світу. На запитання, що мотивує мене займатися цими проблемами, я можу придумати просту відповідь, яка пов'язує їх усіх разом: ідеться про людську гідність.

Простіше кажучи, гідність – це притаманна цінність кожної людини, ідея про те, що в кожній і кожному з нас є щось, що є непорушним і має бути захищене.

Останні кілька років я маю честь служити в почесній раді організації Global Dignity, чудовій організації, яка поширює та впроваджує поняття гідності в освіті, на робочих місцях та в державній політиці в усьому світі.

Ця організація, заснована у 2006 році принцем Норвегії Хоконом та його друзями Джоном Браянтом і Пекою Хіманеном, керується п'ятьма основними принципами, а саме тим, що кожна людина:

- 1) має право йти за своєю метою, намагатися знайти сенс у житті та цілком розкрити свій потенціал;*
- 2) заслуговує на життя в суспільствах, які забезпечують гуманний доступ до освіти, охорони здоров'я, доходів та безпеки;*
- 3) відчуває повагу інших до свого життя, особистості та переконань;*
- 4) несе відповідальність за створення умов для інших, щоб вони могли реалізувати свій потенціал, своїми діями сприяючи зміцненню гідності інших людей, будуючи фундамент свободи, справедливості та миру для цього та майбутніх поколінь;*
- 5) вважає, що гідність у дії означає протистояти несправедливості, нетерпимості та нерівності.*

Якщо взяти всі ці принципи разом, то легко помітити, що гідність є основною причиною практично кожного починання, яке має на меті зробити світ кращим, справедливішим та більш людським. Визнання гідності як загальної цінності, якої варто шукати, проходить червоною ниткою через найвеличніші досягнення людства – від Женевської конвенції до Загальної декларації прав людини, від Декларації про звільнення рабів Лінкольна до кодифікації прав працівників/-иць та норм праці за останні 150 років.

Хоча мало хто не погодиться, що людську гідність варто захищати словом і ділом, повсякденна реальність у всьому світі малює зовсім іншу, більш темну картину. Порушення людської гідності, ненавмисні, випадкові чи навмисні, є майже у всьому, про що ми читаємо, чуємо або що бачимо в новинах. Лише за останні кілька днів

нерозбірливе бомбардування та вбивства мирних жителів у шаленому конфлікті в Сирії нагадують, що гідність часто є першою жертвою утисків і агресії. У цей день, коли ми відзначаємо Всесвітній День Гідності, я б хотів, аби ми всі знайшли хвилину, щоб зробити паузу та задуматися про те, що гідність має значити у нашому житті».

Зупинка 11. А тепер, спираючись на слова Р. Бренсона, поміркуйте самостійно чи з кимось разом і заповніть комірки в таблиці.

Що таке доброчесність?	Що таке корупція?	Що, на Вашу думку, станеться, якщо у нас в Україні не вдасться подолати корупцію?

Зупинка 12. Дізнайтеся більше про інструменти від *Проекту USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія»*, які допоможуть Вам уже під час навчання в школі не сидіти, склавши руки, а зробити прості, проте дієві, кроки, щоб краще розібратися з питаннями виникнення й поширення корупції в Україні – і по змозі протидіяти цьому, практикуючи добродесність. Який із пропорованих інструментів Ви б хотіли використати просто завтра?

Інструмент 1. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА АНТИКОРУПЦІЙНА ГРА У ФОРМАТІ «ЩО? ДЕ? КОЛИ?»

«Що? Де? Коли?» – інтелектуальна гра, яка мотивує людей цікавитись антикорупційною тематикою. Питання побудовані таким чином, щоб слухачі/-ки застосовували уважність та критичне мислення для пошуку відповідей на запитання щодо протидії корупції.

Інструмент 2. АНТИКОРУПЦІЙНА «МАФІЯ» (МІСТО ПРОТИ КОРУПЦІЇ)

У грі учасникам/-цям пропонується стати жителями міста N, в якому, як і в реальному житті, є порядні люди і безпринципні корупціонери. Завдяння мирних жителів – виявити корупціонерів і посадити їх до в'язниці. Гра створена за мотивами класичної гри «Мафія».

Інструмент 3. АНТИКОРУПЦІЙНІ СЦЕНАРІЇ

20 життєвих корупційних ситуацій (в університеті, в лікарні, при влаштуванні на роботу) та чотири можливих варіанти дій при кожній із ситуацій – від дещо корупційних варіантів до максимально добродесного допоможуть випрацювати гідні моделі поведінки.

Інструмент 4. АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КВЕСТ

Навчає звертати увагу на те, наскільки добродесним є вибір у різних життєвих ситуаціях, та підкреслює, що від добродесного вибору виграють усі. Командам пропонуються різні ігрові ситуації, схожі на ситуації з реального життя, у кожній із яких є вибір – проходити завдання чесно чи порушити правила, вдаючись до корупції.

Інструмент 5. АНТИКОРУПЦІЙНИЙ УРОК

Начебто у звичній формі допомагає доступно познайомити з темою корупції, ідентифікувати її прояви та вміти приймати добродесні рішення. Проходить в інтерактивній формі, включає в себе елементи лекції, візуальних презентацій, дискусії та практичні вправи.

Дізнатися більше про ігрові інструменти в освіті,

<http://bit.ly/bookanticorredcamp2019>

Ресурс →

Зупинка 13. Напевне, у щоденних шкільних ситуаціях у Вас могли виникати запитання – що є корупцією, а що ні; але багато речей для нас настільки звичні, що правильна відповідь іноді може й здивувати :)

Разом з однолітками, батьками чи педагогами обговоріть юридичні коментарі щодо звичайних шкільних реалій, поданих у збірнику, укладеному антикорупційною командою EdCamp Ukraine спільно з *Проектом USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія».*

Розібратися, що у школі є корупцією, а що ні

<http://bit.ly/schoolwithoutcorruption>

Ресурс →

Зупинка 14. А чи знаєте Ви про спеціальні організації в Україні, завдання яких – протидіяти корупції та попереджати її, сприяючи більш гідному життю в нашій країні? Об'єднайтеся в команди та гайда в **антикорупційний веб-квест***!

Крок 1. Оберіть визначники команди, використовуючи назви й емблеми антикорупційних органів, створених в Україні (САП, НАЗГ, НАБУ, ВАС, АРМА).

Крок 2. Визначте межі території, на якій відбуватимуться «виходи в реал» (на певній території школи, населеного пункту тощо). Важливо! Якщо квест відбувається за межами школи, за кожною командою закріплюється хтось із дорослих.

Крок 3. Створіть для кожної команди за назвою групи / чат у будь-якому з додатків (Telegram, Viber, WhatsApp тощо) – завдання для ведучої/-ого.

Крок 4. Надішліть кожній команді завдання № 1, а згодом, після отримання «звіту» про виконання попереднього (фото, відео, аудіо), надсилайте кожне наступне завдання. Кількість завдань для кожної команди – однакова.

Крок 5. Визначте команду-переможницю. Перемагає команда, яка найперша за часом і найефективніше виконала усі завдання. Це можна зробити також спільно під час кроку 6.

Крок 6. Коли всі команди вже знову зібралися разом, перегляньте їх фото-, відеозвіти в обстановці дружніх посиденьок.

Пропоновані завдання веб-квесту (можуть бути варіації залежно від місця і часу виконання):

1. Візьміть у перехожих інтерв'ю на тему ... «Чому я проти корупції».
2. Організуйте флешмоб «Усе починається з доброчесності».
3. Намалюйте малюнок на асфальті «Стоп-корупція!».
4. Розташуйте на картах Google інформацію і фото про місцезнаходження антикорупційних організацій на території вашого населеного пункту.
5. Складіть і прочитайте реп з теми «Хочу жити в чесній країні...».
6. Знайдіть і прорекламуйте 2-3 предмети, які могли б стати експонатами в Антикорупційному музеї, якщо б він був у вашому населеному пункті чи поблизу.
7. Зніміть соціальну рекламу «Усе починається з мене...» (в антикорупційній тематиці).
8. Знайдіть на території вашого населеного пункту біл-борд антикорупційного спрямування, сфотографуйте його (за наявності).

** Дякуємо за ідею веб-квесту антикорупційній амбасадорці EdCamp Ukraine Світлані Стельмах.*

Зупинка 15. Можливо, Вам здається, що навколо тільки зрада, атмосфера еміграції, корупції та тотальної пасивности, і Ви мало на що можете вплинути? Але завжди є інша сторона. Ви можете стати тими маленькими змінами, що вже відбуваються. Чим більше «включень», тим світліше.

Відео «Зміни вже відбуваються! Включайся!», <https://youtu.be/y4VaMIL0jXg> Ресурс →

Перегляньте, будь ласка, це відео, що було створене громадською організацією «Дивовижні» за підтримки USAID Україна, Українська ініціатива зміцнення громадської довіри.

Щоб не забути, занотуйте «галочковий список» своїх персональних «включень», які Ви можете робити щодня:

1.

2.

3.

4.

5.

...

2.3. Як можна захистити права людини, написавши листа?

Зупинка 16. *Міжнародна організація Amnesty International* щороку по всьому світу організовує марафон написання листів, щоб допомогти захистити права людей у різних країнах. Минулого року завдяки в тому числі і 50 000 листів з України уряд Киргизстану ратифікував Конвенцію про права осіб з інвалідністю – героїня Марафону Гульзар Дуйшенова домоглася першої перемоги!

Кому Ви напишете листа цього року? Можна обрати одну людину, кілька осіб, кого Ви хочете підтримати, або написати всім!

ЇЛІЯСИЦЗЯН РЕХЕМАН, уйгурець, який разом з дружиною Майрінішею Абудаїні у той час навчався в університеті в Єгипті. Вони очікували на народження другої дитини, коли Їліясицзян раптом зник після того, як у липні 2017 року влада Китаю звернулася до Єгипту із запитом вислати декілька сотень уйгурів. Три тижні потому Майрініша народила дитину, будучи сама. Їй було лише 19, і ще з 2017 року вона розшукує свого чоловіка. Починаючи з 2017 року, до 1 мільйона людей, переважно мусульман, відірвали від їхніх родин та перемістили до цих таборів. Це шокувало світ і призвело до народження всесвітнього руху людей, які вимагали правди.

ЯСАМАН АР'ЯНІ, акторка з Ірану, яка виступила проти закону про обов'язкове носіння хіджаба. З непокритою головою, вона пройшла разом зі своєю матір'ю вагоном поїзда метро, призначеного виключно для жінок, роздаючи білі квіти, як символ надії, що в майбутньому всі іранські жінки одного дня зможуть іти поруч «я без хіджаба і ти в хіджабі». Влада Ірану затримала Ясаман, допитувала, погрожуючи заарештувати рідних та змушуючи «покаятися» у своїх вчинках. 31 липня Ясаман засудили до 16 років за ґратами – за те, що вона вірить у право жінок самим обирати, що вдягати.

ХОСЕ АДРІАН, мексиканський підліток, якого звинувачують лише через те, що він походить з бідної родини. Хосе Адріан повертався додому зі школи, коли на нього накинулися поліцейські та штовхнули його на поліцейську машину. Адріану тоді було 14 років, він мешкав у бідному мексиканському поселенні. Порушення слуху заважало йому нормально взаємодіяти з поліцейськими під час затримання. Адріан випадково опинився на шляху поліцейських одразу після сутички між групами молодих людей, яка завершилась пошкодженням поліцейської машини. Він був затриманий без пояснення причин, а його батьків не повідомили про затримання. Це звична практика для мексиканської поліції затримувати тих, хто належать до малозабезпечених або дискримінованих груп — у цьому випадку до корінного населення Америки. Поліцейські, які напали на нього, досі не покарані, а його родина досі очікує компенсації та вибачень від влади.

ОКСАНА МАМЧЕНКО, українка, яка одружилася, коли їй було 19 років і вже за рік народила першу дитину. Зараз у неї 12 дітей. Протягом двадцяти років вона страждала від фізичного, психологічного та економічного насильства від свого чоловіка. Страждали і її діти. Минулого року вона наважилася розлучитись із чоловіком. Проте Оксана та діти досі змушені жити зі своїм кривдником під одним дахом – їм немає куди піти. Сам колишній чоловік не хоче виїжджати і продовжує чинити насильство. Суд тричі видавав обмежувальні приписи, які забороняють колишньому чоловіку знаходитися в одному домі з Оксаною та дітьми або наближатися до них. Але він проігнорував їх усі. Оксана безліч разів телефонувала у поліцію, коли її життя та життя її дітей були під загрозою. Проте поліція не зробила нічого для виконання рішень.

Більше історій Марафону написання листів та інших матеріалів у спеціальній папці,
<http://bit.ly/2IjH9De>

Ресурс →

Дізнайтеся у Вашого педагога, як передати листи тим, хто на них чекають.

2.4. Посилюємо роль жінок у суспільстві

Зупинка 17. Книга «Це теж зробила вона» – друга частина найгучнішого проєкту року, над кожним із томів якого працювали по 100 креативних авторів/-ок та ілюстраторів/-ок, щоб зібрати історії про видатних українок. *Представництво в Україні Фонду ім. Гайнріха Бьолля* надрукувало спеціальний наклад, щоб Ваш клас отримав свій екземпляр у подарунок.

Погортайте книжку всі разом. Чиї імена Вам відомі, а чиї Ви дізнаєтеся вперше? І як думаєте, чому? Історії про яких іще жінок варті бути в такій книзі?

Оберіть одну з історій, прочитайте й обговоріть її разом.

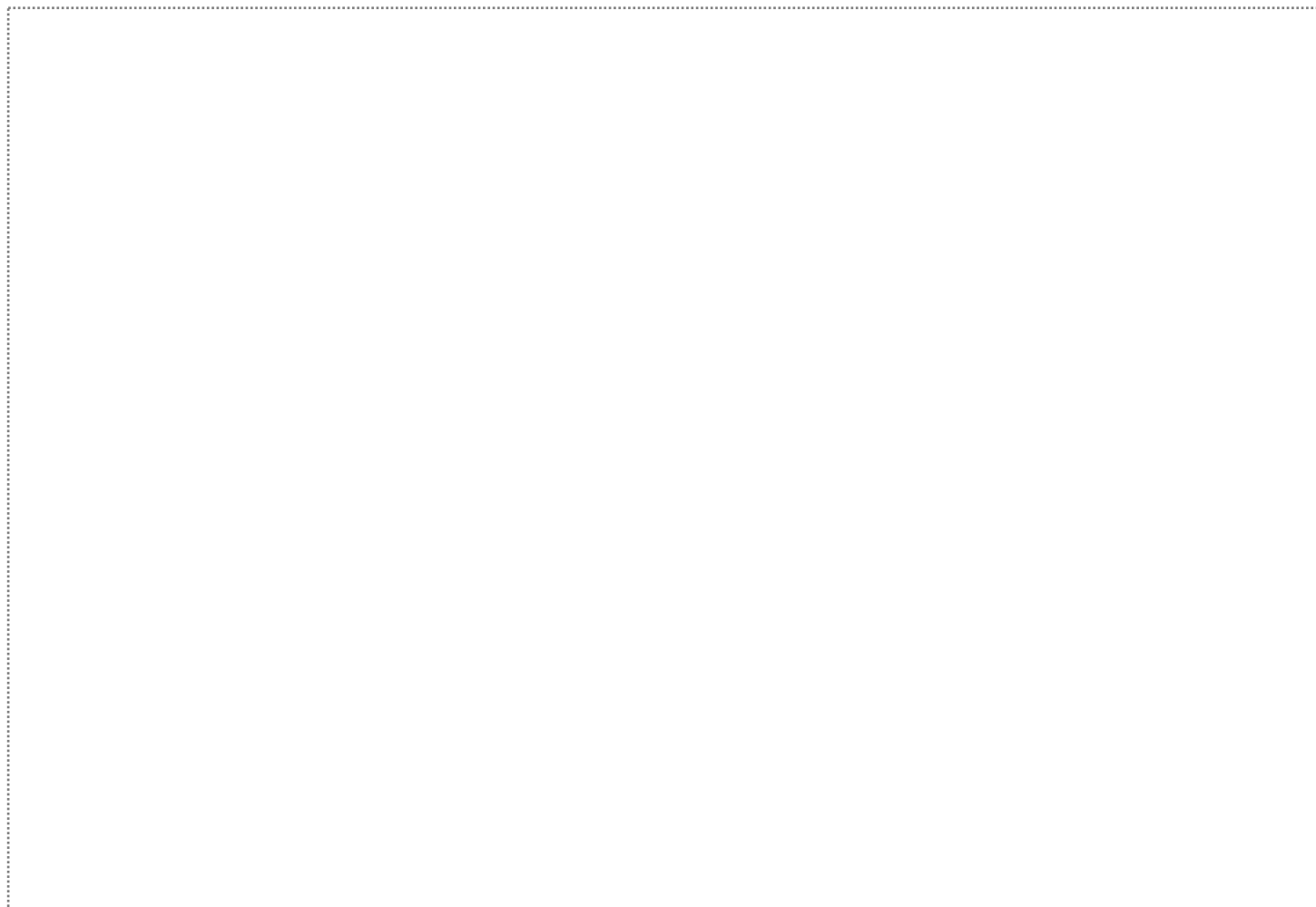
2.5. Струни взаємозалежності

Зупинка 18. Чи замислювалися Ви коли-небудь над тим, як бувають взаємопов'язані люди на планеті? Навіть не знайомі одне з одним! Наукова команда знаного в усьому світі *Університету Еморі (Emory University)* розробила програму соціально-емоційного і етичного навчання, яка допомагає зрозуміти такі важливі концепти, як взаємозалежність співпереживання та усвідомленість, а також осягнути місце і роль людини у світі. Спробуйте одну просту вправу, яка може відкрити Вам багато неочікуваного. Об'єднайтеся в три команди та оберіть собі для роботи один з предметів.

<p style="text-align: center;">чашка</p> 	<p style="text-align: center;">мобільний телефон</p> 	<p style="text-align: center;">підручник</p>
---	---	---

Зобразіть (усно, письмово чи намалюйте) шлях цього предмета від ідеї його створення до моменту, як він опинився у Ваших руках – ніби кожен етап життя цього предмета та люди, які мають до цього відношення, поєднані невидимими струнами.

- ⇒ Праця скількох людей знадобилася для цього?
- ⇒ Скільки яких і чиїх ресурсів було вкладено?
- ⇒ Скільки це могло коштувати?
- ⇒ Чи могла завдаватися у процесі виробництва шкода довкіллю?
- ⇒ Чи могли постраждати люди? Чому?
- ⇒ Що буде з цим предметом після завершення терміну його використання?

Дізнайтеся більше про взаємозалежність і розвиток м'яких навичок у програмі соціально-емоційного та етичного навчання, <http://bit.ly/seelukraine> Ресурс →

2.6. Уроки усної історії

Зупинка 19. Перегляньте короткі відеорозповіді людей, які пережили трагічні події Голодомору і Голокосту в Україні. Ці історії починалися як добірка матеріалів для зйомок фільму Стівена Спілберга «Список Шиндлера», а зараз завдяки *USC Shoah Foundation* і *Zachor Foundation for Social Remembrance* стали найбільшою у світі систематизованою базою свідчень жертв злочинів проти людства.

Відеосвідчення жертв Голокосту і Голодомору,
<https://bit.ly/testimonialsgdignityukraine2019>

Ресурс →

За мотивами переглянутих відео створіть будь-які арт-вироби (малюнок, вишивка, речі з пластиліну, рослин, фетру, дерева тощо) та організуйте у своїй школі міні-експозицію. Розкажіть про неї та отримайте подарунки від команди Всесвітнього Дня Гідності в Україні.

2.7. Безпека в інтернеті

Зупинка 20. Чи стикалися Ви з чимось подібним?

Секстинг – це надсилання через інтернет особистих інтимних фото/відео.

Кібер-грумінг – це налагодження довірливих стосунків з дитиною (частіше за все через соціальні мережі та фейкові акаунти) з метою отримання від неї інтимних фото чи відео з подальшим шантажуванням дитини – для отримання більш відвертих матеріалів, грошей чи зустрічей в офлайн.

Разом з педагогами ви можете використати низку інструментів, щоб глибше зануритися до теми безпеки в інтернеті:

Квести для 7-8 класів, <https://bit.ly/2No7Jla> Ресурс →

Квести для 9-11 класів, <http://bit.ly/2Ns00xE> Ресурс →

Інтерактивний урок, <https://bit.ly/34KsvYt> Ресурс →

Путівник Усесвітнім Днем Гідності в Україні 2019

Зупинка 21. Ознайомтеся із порадами від Анастасії Дьякової з *Офісу Уповноваженого Президента України з прав дитини*, як розпізнати підозрілу поведінку в інтернеті. Обговоріть, як така поведінка інших людей загрожує Вашій гідності?

ЯКА ПОВЕДІНКА МАЄ ВИКЛИКАТИ ПІДОЗРУ

Незнайома людина намагається залучати Вас до спілкування, у той же час нічого особливого про його мету не повідомляє.

Вас просять перейти у більш секретний формат спілкування, наприклад, через додаток у телефоні замість соціальних мереж (WhatsApp, Viber та ін.).

Людина дуже стрімко розвиває відносини, приділяючи Вам неочікувано багато уваги.

Після нетривалого знайомства людина переходить до розмов про секс.

Людина надсилає Вам власні інтимні фото чи просить Вас надіслати свої.

Обурення Вашою відмовою надіслати інтимні фото (якщо людина щира у своєму ставленні до Вас, вона не буде змушувати робити те, чого Ви не хочете).

Вам пропонують відеоспілкування, але відмовляються показати себе «через несправність чи відсутність відеокамери».

Вас просять тримати ваше спілкування в таємниці.

Крок 3. ГІДНІСТЬ У МОЇЙ ІСТОРІЇ

3.1. Моя історія про гідність

Зупинка 22. Якою історією про гідність з власного життя Ви хотіли б сьогодні поділитися? Занотуйте коротко інформацію про неї, щоб потім розмістити на «лінії часу» та розповісти.

Коли це відбулося?	
Яким буде символ моєї історії на «лінії часу»?	
Про що моя історія?	

3.2. Що подивитися? Що почитати?

Зупинка 23. Зберіться в дружній компанії, запасіться чаєм та печивом і перегляньте один з пропонованих фільмів.

«**Диво**» (Wonder) – про маленького хлопчика, який через тяжку хворобу має не таке, як в інших, обличчя та вперше йде до школи.

Анонс фільму, <https://bit.ly/2qryYIX> Ресурс →

Обговоріть разом: чому деякі діти не можуть ходити до школи разом з усіма, що вони відчувають, як можна підтримати їх?

«**100 речей та нічого зайвого**» (100 Dinge) – про випробування справжньої дружби, дійсно потрібні й непотрібні речі, взаємини і взаємопідтримку (для старшого шкільного віку).

Анонс фільму, https://youtu.be/Yz8m5TvW_mA Ресурс →

Обговоріть разом: без яких речей сьогодні Ви б дійсно не могли обійтися, що б могло стати перевіркою Вашої дружби, чи є у Вашому оточенні люди, яким може бути зараз погано і чи можете Ви якимось допомогти?

«**Книга радості. Звернення до молодого покоління**» (A Call for Revolution. An appeal to the young people of the world) – про необхідність і способи зруйнувати всі стіни, що розділяли нас, перетнути кордони непорозуміння, вгамувати полум'я нетерпимості й військових конфліктів, здійснити Революцію співчуття. Бо все це до снаги молоді, якій належить сучасний світ!

Про книгу, <https://bit.ly/33sBOvH> Ресурс →

Путівник Усесвітнім Днем Гідності в Україні 2019

Крок 4. МОЄ ГІДНЕ МАЙБУТНЄ

4.1. Гідність не можлива без ...

Зупинка 24. Це Наввар.

Йому довелося втікати зі своєї країни й оселитися в чужій. Чому так сталося та що з ним відбулося потім – дізнайтеся з невеличкої відеоісторії, яку підготував *UNICEF*.

Історія Наввара і Еліка, <http://bit.ly/2SQTZq8>

Ресурс →

Тепер прочитайте визначення нижче та обговоріть – які з цих проявів гідності Ви побачили у відеоісторії про Наввара?

ПРИЙНЯТТЯ ІДЕНТИЧНОСТІ	БЕЗПЕКА
Ставтеся до людей, як до рівних собі; давайте іншим свободу висловлювати своє «я» і не боятися осуду, взаємодійте без упереджень, визнаючи те, що певні риси (наприклад, раса, релігія, стать, соціальний чи майновий стан, вік, інвалідність тощо), є основою їх ідентичності. Сприймайте людину цілісно.	Дозвольте людям почуватись спокійно на двох рівнях: фізичному (щоб вони почувалися вільними від загрози тілесних ушкоджень) і психологічному (щоб вони не хвилювалися через те, що будуть присоромлені або принижені) – аби вони почувалися вільними говорити без страху помсти чи покарання.
СПРИЙНЯТТЯ	ВКЛЮЧЕННЯ
Приділяйте людям Вашу повну увагу, слухаючи, чуючи, підтверджуючи та реагуючи на їхні побоювання і на те, через що вони з'явилися.	Зробіть так, щоб інші відчували, що вони є частиною спільноти на всіх рівнях взаємин (сім'я, громада, організація, нація).

ВИЗНАННЯ	РОЗУМІННЯ
Підтверджуйте таланти інших, їхню важку роботу, зваженість і допомогу; будьте щедрими на похвалу; визнавайте публічно внесок, ідеї та досвід інших.	Вірте, що те, що думають інші, має значення; дайте іншим можливість пояснити свої плани на майбутнє, висловити свою точку зору; активно слухайте, щоб зрозуміти.
СПРАВЕДЛИВІСТЬ	НЕЗАЛЕЖНІСТЬ
Ставтеся до людей справедливо на засадах рівності і неупереджено, відповідно до узгоджених законів і правил.	Надавайте людям можливість діяти від свого імені, щоб вони відчували, що контролюють своє життя, та відчували надію та можливість саморозвитку.
КРЕДИТ ДОВІРИ	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
Ставтеся до людей як до тих, хто заслуговують на довіру; виходьте з того, що інші мають хороші мотиви та діють чесно.	Беріть відповідальність за свої дії; якщо Ви порушили гідність іншої людини, вибачтеся; зобов'язуйтеся змінювати шкідливу поведінку.

4.2. Мій лист у майбутнє

Зупинка 25. Пам'ятаєте, Ви писали собі лист у майбутнє? Дістаньте його зараз із сховку, перечитайте. Поміркуйте на самоті чи обговоріть з друзями – що Вам вдалося, а що ні і чому?

Напишіть собі нового листа у майбутнє з ідеями про те, як протягом наступного року Ви можете ставати більш гідною людиною. Нехай основні принципи гідності будуть Вам дороговказом. Лист може починатися, наприклад, так:

Привіт, я – це ти рік тому.

Я пишу тобі, _____, у майбутнє, щоб сказати, що я хочу бути гідною людиною!

І протягом року я намагатимуся...

Покладіть на зберігання до спеціальної скриньки у класі, а за рік у такий же День гідності відкрийте його та дізнайтеся, як Ви змінилися.

Основні принципи гідності:

1. Кожна людина має право на гідне життя.
2. Гідне життя означає можливість реалізувати свій потенціал, що має підкріплюватися гідною медичною допомогою, освітою, заробітком і почуттям безпеки.
3. Гідність означає свободу вибору й дій і повагу до цих прав.
4. У своїх діях ми повинні керуватися почуттям власної гідності.
5. Перш за все, наша гідність взаємопов'язана з гідністю інших людей.

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів.